



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-114-09

Druk nr 2364

Warszawa, 21 września 2009 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin oraz ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

**o zmianie ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin
oraz ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy
przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek
Socjalistycznych Republik Radzieckich**

Art. 1. W ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 87, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) uchyla się art. 5;
- 2) art. 64 otrzymuje brzmienie:

„Art. 64. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio: art. 12 – 14, 70, 74, 83, 88 – 93, 102, art. 103 ust. 3, art. 107, 107a, 114 i 126 – 144 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.²⁾).”.

Art. 2. W ustawie z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. Nr 87, poz. 395, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Świadczenie pieniężne, zwane dalej „świadczeniem”, przysługuje osobom, które w okresie podlegania represjom określonym w ustawie były obywatelami polskimi i są nimi obecnie.” ;

- 2) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„ Art. 7. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”.

Art. 3. Do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustaw, o których mowa w art. 1 i 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 4. 1. Osoby, którym, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, odmówiono prawa do świadczeń przysługujących na podstawie przepisów ustaw, o których mowa w art. 1 i 2, z powodu braku miejsca pobytu lub stałego miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, mogą, w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, złożyć wnioski o wznowienie postępowania.

2. W przypadku ustalenia prawa do świadczeń na skutek wniosku, o którym mowa w ust. 1, wypłata następuje od miesiąca, od którego ustalono prawo do świadczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia 1 maja 2004 r.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 181, poz. 1515, z 2003 r. Nr 56, poz. 498 i Nr 210, poz. 2036, z 2004 r. Nr 121, poz. 1264, Nr 191, poz. 1954, Nr 210, poz. 2135 i Nr 281, poz. 2779, z 2005 r. Nr 10, poz. 65, z 2007 r. Nr 82, poz. 559 oraz z 2008 r. Nr 208, poz. 1308 i Nr 228, poz. 1507.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252, Nr 121, poz. 1264, Nr 144, poz. 1530, Nr 191, poz. 1954, Nr 210, poz. 2135 i Nr 236, poz. 2355, z 2005 r. Nr 167, poz. 1397 i Nr 169, poz. 1412 i 1421, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 208, poz. 1534, z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 82, poz. 558, Nr 191, poz. 1368 i 1369 i Nr 200, poz. 1445, z 2008 r. Nr 67, poz. 411, Nr 192, poz. 1180, Nr 228, poz. 1507 i Nr 237, poz. 1656 oraz z 2009 r. Nr 8, poz. 38, Nr 42, poz. 338, Nr 69, poz. 596 i Nr 97, poz. 800.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 28, poz. 257, z 2001 r. Nr 154, poz. 1788, z 2003 r. Nr 110, poz. 1060 oraz z 2005 r. Nr 85, poz. 725.

UZASADNIENIE

Przedkładany projekt ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin oraz ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich wynika z konieczności dostosowania prawa polskiego do prawa Unii Europejskiej.

Projekt stanowi realizację orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (ETS) z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie C-499/06 Nerkowska. Zgodnie z orzeczeniem Trybunału, wykładni art. 18 ust. 1 WE należy dokonywać w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie ustawodawstwu państwa członkowskiego, na podstawie którego państwo to odmawia, w sposób generalny i w każdych okolicznościach, wypłaty swym obywatelom świadczenia przyznawanego cywilnym ofiarom wojny lub represji tylko z tego powodu, że nie mają oni przez cały okres wypłaty tego świadczenia miejsca zamieszkania na terytorium tego państwa, lecz na terytorium innego państwa członkowskiego.

Zgodnie z obowiązującym art. 5 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 87, z późn. zm.) uprawnienia określone w tej ustawie przysługują w czasie pobytu osoby uprawnionej na obszarze państwa polskiego, chyba że niniejsza ustawa albo umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Na mocy art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. Nr 87, poz. 395, z późn. zm.) świadczenie pieniężne przysługuje osobom, które w okresie podlegania represjom określonym w ustawie były obywatelami polskimi i są nimi obecnie oraz posiadają stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Realizując powyższe przepisy, organy emerytalno-rentowe odmawiały wypłaty świadczeń lub zawieszały wypłatę osobom przebywającym poza terytorium RP.

Zgodnie natomiast z art. 18 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską każdy obywatel Unii ma prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w Traktacie i środkach przyjętych w celu jego wykonania.

W uzasadnieniu do orzeczenia z dnia 22 maja 2008 r. ETS wskazuje, że ustawa o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin stanowi ograniczenie swobód gwarantowanych przez art. 18 WE każdemu obywatelowi Unii. Uzależniając bowiem wypłatę renty inwalidzkiej dla cywilnych ofiar wojny lub represji od spełnienia wymogu posiadania przez uprawnionych miejsca zamieszkania na terytorium kraju, ustawa ta może zniechęcać obywateli polskich do korzystania z przysługującej im swobody przemieszczania się i przebywania w państwie członkowskim innym niż Polska.

W celu dostosowania prawa wewnętrznego do prawa europejskiego projekt uwzględnia również orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z dnia 4 grudnia 2008 r. w sprawie C-221/07 Zabłocka-Weyhermüller. Zgodnie z tym orzeczeniem, wykładni art. 18 ust. 1 WE należy dokonywać w ten sposób, że stanowi on przeszkodę dla ustawodawstwa państwa członkowskiego, na podstawie którego państwo to odmawia wypłaty pewnych świadczeń przyznawanych pozostałym przy życiu małżonkom ofiar działań wojennych z tego tylko powodu, że zamieszkują oni na terytorium pewnych określonych państw członkowskich.

Orzeczenie ETS z dnia 4 grudnia 2008 r. wydane zostało w sprawie dotyczącej ustawodawstwa niemieckiego, jednakże wiąże również państwo polskie – w odniesieniu do regulacji podobnych do tych, które uznane zostały przez Trybunał za niezgodne z prawem Unii Europejskiej.

W związku z powyższym należy uchylić z wewnętrznego porządku prawnego art. 5 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin.

Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich zawiera, analogiczny jak w art. 5 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, wymóg pobytu na terytorium RP.

Pomimo, że wyrok ETS z dnia 22 maja 2008 r. dotyczy ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, to wobec wskazanej wyżej analogii, stwierdzić należy, że art. 1 ust. 1 ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, może zostać uznany za niezgodny z prawem UE i w związku z tym istnieje konieczność dokonania także odpowiednich zmian

w ustawie o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich – art. 2 pkt 1 projektu ustawy.

Projektowana ustawa w art. 1 pkt 2 oraz w art. 3 i 4 określa tryb postępowania w sprawie o wypłatę świadczeń dla osób uprawnionych zamieszkujących poza terytorium RP. Do realizacji wypłaty świadczeń – w związku z usunięciem wymogu zamieszkiwania na terytorium RP – zastosowanie znajdą odpowiednie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 1 pkt 2).

W przypadku gdy postępowanie w sprawie świadczeń zostało wszczęte i niezakończony przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, zastosowanie znajdą przepisy ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin lub ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą (art. 3).

Ponadto osobom, którym odmówiono prawa do świadczeń, gdyż nie zamieszkiwały na terytorium RP, przysługiwać będzie prawo do złożenia, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy, wniosku o wznowienie postępowania (art. 4 ust. 1).

Trzymiesięczny termin na złożenie wniosków o wznowienie postępowania umożliwi osobom uprawnionym do świadczeń dochodzenie swoich praw naruszonych w wyniku niezgodności krajowego ustawodawstwa z prawem wspólnotowym. Wskazać należy, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości WE, terminy takie muszą być nie mniej korzystne niż te dotyczące analogicznych spraw krajowych (zasada ekwiwalentności) oraz nie mogą być ustalone w taki sposób, aby uniemożliwiały lub w znaczący sposób utrudniały ich dochodzenie (zasada efektywności).

Ponadto mając na uwadze fakt, że Polska już w dniu akcesji, czyli od dnia 1 maja 2004 r., powinna mieć ustawodawstwo krajowe zgodne z prawem wspólnotowym oraz bezpośrednią skuteczność art. 18 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, należy przyjąć, że osoby uprawnione na podstawie projektowanej ustawy do złożenia wniosku o wznowienie postępowania mają prawo wnosić o przyznanie im tych świadczeń od miesiąca, od którego ustalono prawo do świadczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia 1 maja 2004 r. (art. 4 ust. 2).

Projektowana w art. 2 pkt 2 zmiana art. 7 ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich stanowi zmianę redakcyjną. Obecnie przepis ten nosi brzmienie: „W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin”. Ponieważ przepisy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zastąpiły przepisy o zaopatrzeniu pracowników i ich rodzin, należy odpowiednio przeredagować odesłanie, o którym mowa w art. 7 ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Proponuje się wejście ustawy w życie z dniem 1 stycznia 2010 r. Termin wejścia ustawy w życie wynika z faktu, że ustawie budżetowej na rok 2009 nie zostały zaplanowane wydatki na realizację zadań, o których mowa w projektowanej ustawie.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Ustawa ma na celu dostosowanie prawa polskiego do prawa Unii Europejskiej. Przedstawia to poniższa tabela zbieżności projektu ustawy z normami prawa Unii Europejskiej.

Tabela zbieżności projektu ustawy z normami prawa Unii Europejskiej

Art. 1 projektu - uchylenie art. 5 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych [...]	Realizacja orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (ETS) z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie C-499/06 Nerkowska oraz orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (ETS) z dnia 4 grudnia 2008 r. w sprawie C-221/07 Zabłocka-Weyhermüller
Art. 2 projektu -zmiana art. 1 ust. 1 ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej [...]	Realizacja orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (ETS) z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie C-499/06 Nerkowska oraz orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (ETS) z dnia 4 grudnia 2008 r. w sprawie C-221/07 Zabłocka-Weyhermüller

Notyfikacja

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Działalność lobbingowa

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt zostanie umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej. Brak było podmiotów zgłaszających zainteresowanie nad pracami ustawy.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana ustawa

Zmiana ustawy dotyczy świadczeniobiorców, tj. osób represjonowanych, inwalidów wojennych, inwalidów wojskowych, a także członków rodzin tych osób oraz osób deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Ustawa dotyczy także podmiotów realizujących wypłatę świadczeń, tj. organów emerytalno-rentowych.

2. Zakres konsultacji

Projekt ustawy został poddany konsultacjom międzyresortowym oraz przesłany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, a także do konsultacji z następującymi partnerami społecznymi:

- 1) Forum Związków Zawodowych,
- 2) NSZZ „Solidarność”,
- 3) NSZZ „Solidarność ’80”,
- 4) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,
- 5) Konfederacją Pracodawców Polskich,
- 6) Konfederacją Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,
- 7) Związkiem Rzemiosła Polskiego,
- 8) Business Centre Club,
- 9) Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych,
- 10) Zakładem Ubezpieczeń Społecznych,
- 11) Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- 12) Związkiem Inwalidów Wojennych RP,
- 13) Radą do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Projekt został pozytywnie zaopiniowany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego; partnerzy społeczni nie zgłosili uwag.

3. Wpływ regulacji na:

- 1) sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Z uwagi na brak danych odnośnie do liczby osób przebywających poza granicami RP, a spełniających warunki do uzyskania uprawnień wynikających z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin oraz ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, brak jest możliwości oszacowania kosztów, jakie poniesie budżet państwa w związku z realizacją świadczeń dla tych osób. Przyjąć jednakże należy, że:

- w przypadku przyznania świadczeń z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin 1.000 osób, to roczny skutek finansowy wyniesie ok. 21 mln zł,
 - w przypadku przyznania świadczeń z ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich 1.000 osób, to roczny skutek finansowy wyniesie ok. 1,9 mln zł,
- 2) rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorstw, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny

Projektowana ustawa nie wywiera wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki oraz sytuację i rozwój regionów.



URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
 SEKRETARZ
 KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
 SEKRETARZ STANU

Mikołaj Dowgielewicz

Min.MD/4082/09/DP/as, jf

Warszawa, dnia 8 września 2009 r.

Pan
Maciej Berek
 Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin oraz ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, sporządzona na podstawie art. 9 pkt 3 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej Mikołaja Dowgielewicza

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin oraz ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (pismo nr RM-10-114-09) pozwalam sobie wydać następującą opinię:

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Z up. SEKRETARZA
 KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
 POLSKIEGO JAKO STANU

 Maciej Berek

Do uprzejmej wiadomości:

Pani Jolanta Fedak
 Minister Pracy i Polityki Społecznej

URZĄD KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
 2009-09-09